

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการศึกษาวิจัยความต้องการแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
จังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส
ใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561 – 2565)

เสนอ

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

Office of the Permanent Secretary

โดย

มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

Fiscal Policy Research Institute Foundation

มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (มูลนิธิ สวค.)

เป็นองค์กรหรือสถานสาธารณกุศล ลำดับที่ 404 ของประกาศกระทรวงการคลัง

เลขที่ 1175/2 ซอยกรุงเทพ-นนทบุรี 39 ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ 10800 โทร.0-2587-9788 โทรสาร 0-2587-9799

Fiscal Policy Research Institute Foundation

1175/2 Soi Krungthep-Nonthaburi 39, Krungthep-Nonthaburi Road, Wong Sawang, Bang Sue, Bangkok 10800 Tel. 0-2587-9788 Fax 0-2587-9799

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการศึกษาวิจัยความต้องการแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
จังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส
ใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561 – 2565)

เสนอ

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

Office of the Permanent Secretary

โดย

มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

Fiscal Policy Research Institute Foundation

ตุลาคม 2560

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการศึกษาวิจัยความต้องการแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
จังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส ใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561 – 2565)

รายงานฉบับนี้ได้ศึกษาถึงความต้องการแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์จำนวน แรงงานและอุปทานแรงงาน แนวโน้มความต้องการแรงงาน และความจำเป็นในการจ้างแรงงานต่างด้าว ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส ในปัจจุบัน และในช่วงปี พ.ศ. 2561 – 2565 พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการ มาลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นโยบายการวางแผนกำลังแรงงาน ความจำเป็นในการจ้างแรงงาน ต่างด้าว การพัฒนาศักยภาพแรงงาน การคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ จังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส

ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจและนโยบายด้านการค้า ตลอดจนการดำเนินการด้านความร่วมมือระหว่าง ประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ รวมถึงประเทศไทยและ ประเทศในภูมิภาคเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้รัฐบาลของประเทศต่างๆ ต้องมีการกำหนดมาตรการและนโยบาย ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งนโยบายการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ ได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยเฉพาะประเทศในประชาคมอาเซียน ด้วยนโยบายปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ด้านการตลาด การค้า และการลงทุนจะเร่งรัดจัดตั้งเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพของรัฐบาล โดยให้ความสำคัญต่อจังหวัดชายแดนเพื่อส่งเสริม การกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่น การจ้างงาน การค้า การลงทุน และการใช้วัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยได้กำหนดให้จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ชายแดน รวม 10 พื้นที่ แบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ประกอบด้วย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด และ สงขลา และระยะที่ 2 ประกอบด้วย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส

นอกจากการพัฒนาพื้นที่โดยการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ ให้มี ความพร้อมในการรองรับการลงทุนแล้ว แรงงานก็เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จของนโยบายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าตลาดแรงงานในประเทศมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอย่างมาก ทั้งจากโครงสร้างประชากรในวัย แรงงานที่มีแนวโน้มลดลง การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคอุตสาหกรรมไปสู่ภาคบริการ การเคลื่อนย้าย แรงงานจากภูมิภาคเข้าสู่ส่วนกลาง การผลิตแรงงานที่ไม่ตรงสาขาที่ตลาดต้องการ การไหลเข้ามาของแรงงาน ต่างด้าว โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตปริณทล เหล่านี้ล้วนเป็นความท้าทายในการบริหารจัดการตลาดแรงงานของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการกับอุปสงค์ของแรงงานและอุปทานแรงงานอย่างเหมาะสม ทั้งตลาดแรงงาน ในภาพรวมของประเทศและตลาดแรงงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ ผลการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 และ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2

ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ทั้ง 5 จังหวัด โดยได้ทำการศึกษาทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิในพื้นที่ทั้งหมดทั้งในด้านเศรษฐกิจทุกมิติ รวมทั้งการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านแรงงาน จากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยการสัมภาษณ์ จัดประชุมกลุ่มย่อย แบบสอบถาม ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด แล้วนำผลทั้งหมดมาวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยใช้แนวคิดและแบบจำลองในทางเศรษฐศาสตร์ ทำให้ได้ผลการศึกษาที่มีความครอบคลุมในทุกมิติดังนี้

1.1 นโยบายภาพรวมและการขับเคลื่อน

ในแง่ของทฤษฎีเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า การกำหนดให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการพัฒนา จะทำให้การเพิ่มขึ้นของผลิตภาพผลผลิต ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุน มีแนวโน้มสูงกว่าพื้นที่อื่นๆ นโยบายของรัฐที่กำหนดพื้นที่พิเศษด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ 5 จังหวัดนี้ โดยพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จะช่วยใน 3 เรื่องที่สำคัญคือ 1) การกระจายโครงสร้างพื้นฐานให้เกิดการสะสมทุนในพื้นที่ สร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อเป็นแหล่งรองรับการเติบโตของประเทศเพื่อนบ้านในอนาคต 2) เพื่อแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะแรงงานไร้ฝีมือ ให้สามารถควบคุมและบริหารจัดการได้ง่ายขึ้น และ 3) สร้างงานและโอกาสให้ SME ไทยในการขยายตลาดและการลงทุนไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

ทั้งนี้นอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้วยมาตรการด้านภาษีและมาตรการด้านแรงงานแล้ว คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ยังมีแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างรวดเร็ว อาทิ การสร้างศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ การใช้กฎหมายพิเศษในการจัดการปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดิน รวมทั้งการยกเว้นกฎหมายและระเบียบต่างๆ ในการประมูล เพื่อให้มีการพัฒนาและขับเคลื่อนอย่างรวดเร็วขึ้น

ในการจัดการและการพัฒนาแรงงานในอนาคตจะต้องอยู่ภายใต้แผนยุทธศาสตร์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ระยะ 20 ปี โดยความสำคัญอยู่ในช่วงต่างๆ ช่วงที่ 1 Productive Manpower (พ.ศ. 2560 – 2564) เป็นยุคของรากฐานด้านแรงงานที่เป็นมาตรฐานสากล ช่วงที่ 2 Innovative Workforce (พ.ศ. 2565 – 2569) เป็นยุคของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศที่เป็นประชาชนของโลก (Global Citizen) เพื่อให้แรงงานสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มผลิตภาพได้ ช่วงที่ 3 Creative Workforce (พ.ศ. 2570 – 2574) เป็นยุคของทรัพยากรมนุษย์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่การทำงาน เพื่อสร้างความยั่งยืนด้านแรงงานสู่ความยั่งยืน และช่วงที่ 4 Brain Power (พ.ศ. 2575 – 2579) เป็นยุคของสังคมการทำงานแห่งปัญญา โดยการเพิ่มจำนวนทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะด้าน STEM เพื่อให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถ และสติปัญญาในการทำงานที่มูลค่าสูง (High Productivity) เพื่อให้มีรายได้สูง (High Income) และประเทศสามารถหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap : MIT) ทั้งนี้ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ จะพบว่า ณ ปัจจุบัน การใช้พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เป็นหนึ่งในแผนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายแผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในช่วงที่ 1 นั้นเอง

ในแง่ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดในแต่ละพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้มีการบูรณาการแผนทั้งหมดทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 แผนของ คชส. แผนงานของรัฐบาล เพื่อให้

เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ (Area Base) ภายใต้นโยบายเศรษฐกิจไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0) ในการบริหารจัดการแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งความต้องการจ้างแรงงาน กำลังแรงงาน ที่จะรองรับอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายของในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

- พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มีแนวทางการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการค้า การเงิน การท่องเที่ยวท่าเทียบเรือระดับนานาชาติ ศูนย์โลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์และการแปรรูป สินค้าเกษตร เช่น ศูนย์แสดงสินค้าและวัฒนธรรมศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวท่าเทียบเรือท่องเที่ยวและสินค้า ศูนย์บริการสุขภาพ/ศูนย์การแพทย์/การศึกษานานาชาติ เป็นต้น โดยโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญดังกล่าว มีศักยภาพที่จะพัฒนาต่อยอดให้เป็นศูนย์กลางขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ เตรียมพื้นที่จัดตั้งท่าเรือ ศูนย์เปลี่ยนถ่ายและคลังสินค้า พาณิชยกรรม สำนักงานและศุลกากร ในส่วนของแผนแม่บทฯ ที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรมนุษย์นั้นประกอบด้วย 2 ประการหลัก คือ (1) การสร้างงานและยกระดับรายได้ และ (2) การเป็น ศูนย์กลางด้านการศึกษา

- พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรี มีศักยภาพในการเป็น “เขตเศรษฐกิจพิเศษ ชายแดน” สามารถเชื่อมโยงการค้าและการพัฒนาเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขงตอนใต้ (ทวาย – กาญจนบุรี – กรุงเทพฯ – พนมเปญ – โฮจิมินห์) เพื่อกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ชายแดนกาญจนบุรี โดยโครงการท่าเรือน้ำลึกจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งประเทศไทยและเมียนมา ได้นั้น จำเป็นต้อง (1) ได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลทั้งสองประเทศ และ (2) มีจุดผ่านแดนถาวรและกฎระเบียบ ที่เอื้ออำนวย รวมถึงมีบริการทางธุรกิจและระบบโลจิสติกส์รองรับจังหวัดกาญจนบุรีกำลังเร่งผลักดันทาง นโยบายให้คณะกรรมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ดำเนินการประกาศให้พื้นที่อำเภอสังขละบุรี เป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้วย เพราะนอกจากจะทำให้รัฐสามารถพัฒนาความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ชายแดนไทย-เมียนมา ได้อย่างเป็นจริงได้ ยังเป็นการแสวงหาโอกาสในการใช้แรงงานต่างด้าวแบบไป-กลับได้ด้วย การพัฒนาพื้นที่บริเวณนี้โดยเฉพาะการพัฒนาเส้นทางด่านเจดีย์สามองค์-พญาตองซู-ทันพยูไฮยัด ความยาว 103 กิโลเมตร จะทำให้การเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปยังย่างกุ้ง มีระยะทางเพียง 853 กิโลเมตร น้อยกว่า การเดินทางผ่านจังหวัดตากที่มีระยะทาง 951 กิโลเมตร จะช่วยส่งเสริมการส่งออกสินค้าไทยไปยังเมียนมาได้ อีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ การพัฒนาในเขตพื้นที่อำเภอสังขละบุรี เป็นการพัฒนาพื้นที่ที่เน้นการปรับปรุง ระเบียบกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมด้านการค้าและการลงทุนในพื้นที่จากธุรกรรมทางเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นจริง

- พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มียุทธศาสตร์ในการยกระดับมาตรฐาน การผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการ มุ่งสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีกลยุทธ์หลักในการขับเคลื่อนที่สำคัญ คือ (1) พัฒนาด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี (2) พัฒนา และยกระดับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/OTOP/กลุ่มเกษตรกร สู่ SME (3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการผลิต การค้า การท่องเที่ยวและบริการ และ (4) พัฒนาด้านแรงงานทางจังหวัดได้ดำเนินการ สสำรวจแรงงานในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เพื่อรองรับความต้องการแรงงานในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษหนองคาย พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน เพื่อรองรับแรงงานต่างด้าวมาเข้า กลับถิ่น ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการทำ MOU กับ สปป.ลาว

- พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนม ในส่วนของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยมี กลยุทธ์หลักในการขับเคลื่อน ดังนี้ 1) ให้นครพนมเป็นเมืองต้นแบบด้านการร่วมมือจัดการปฏิรูปการศึกษาแห่ง

อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 2) จัดตั้ง/พัฒนาสถาบันสร้างสรรค์การเรียนรู้ (Institute of Innovative Learning ; NPU) เป็นศูนย์กลางการให้บริการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงอาเซียนและจีนตอนใต้
3) เสริมสร้างพลังอำนาจชุมชนในการแข่งขันเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอาเซียนและจีนตอนใต้ (Community Empowerment)

- พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาส มีแนวทางการพัฒนา คือ 1) ปรับปรุงและพัฒนาโครงข่ายคมนาคมระบบโลจิสติกส์ระบบป้องกันและบรรเทาอุทกภัยให้มีประสิทธิภาพสูงสุด 2) พัฒนาพื้นที่ชายแดนและส่งเสริมให้เกิดการค้าบริเวณนี้ 3) พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้มีประสิทธิภาพสามารถลดปัญหามลพิษในพื้นที่อย่างยั่งยืน 4) พัฒนาและเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ 5) ส่งเสริมอุตสาหกรรมสนับสนุน (Supporting Industry) และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง (Linkage Industry) ให้มีความเข้มแข็ง

1.2 ศักยภาพเชิงพื้นที่ ข้อจำกัด และความพร้อม

ในด้านของศักยภาพเชิงพื้นที่ ข้อจำกัด และความพร้อมแบ่งตามพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มีความได้เปรียบด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครอบคลุมในพื้นที่ เป็นจุดแข็งที่สำคัญของพื้นที่ แต่สิ่งสำคัญที่ขาดไปคือ การขนส่งในระบบรางซึ่งต้นทุนต่ำที่สุด

อย่างไรก็ตาม ตามแผนของคมนาคมจะมีการสร้างเส้นทางรถไฟเชื่อมต่อกับสถานีเด่นชัยมายังจังหวัดเชียงราย ซึ่งจะทำให้การขนส่งสินค้ามีความสะดวกมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ด้วยพื้นที่ส่วนใหญ่ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงรายเป็นพื้นที่ดินเกษตรกรรมแต่ก็มีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลจึงได้นำพื้นที่ของรัฐวิสาหกิจบางแห่ง เช่น โรงงานยาสูบ มาใช้เป็นพื้นที่นาร่อง เนื่องจากอุตสาหกรรมเป้าหมายที่กำหนดส่งเสริมในพื้นที่นั้น ยังไม่ตอบโจทย์แก่นักลงทุนในพื้นที่ ทำให้การใช้ประโยชน์จากที่ดิน การโอนที่ดิน การจัดประมูล การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร

2) พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรี มีความได้เปรียบที่สำคัญคือ การที่สามารถเชื่อมโยงจุดศูนย์กลางการเติบโตต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลิกทวาย พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ทำให้กาญจนบุรีถูกเลือกให้เป็นพื้นที่สำคัญที่จะเชื่อมโยงฝั่งตะวันออกของเมียนมาและตะวันตกของไทยในอนาคตนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบันโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังขาดการพัฒนาอย่างมาก ซึ่งทางจังหวัดและผู้เกี่ยวข้องคาดว่าจะอย่างน้อย 4 – 5 ปี โครงสร้างพื้นฐานในเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจกาญจนบุรีน่าจะมีความพร้อม ซึ่งหมายความว่า จะเสร็จพร้อมทางพิเศษมอเตอร์เวย์ บางใหญ่-กาญจนบุรี ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจจังหวัดยิ่งทวีการเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น

3) พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในแง่ของการประกอบธุรกิจการค้าและบริการสูงมาก มีศักยภาพในการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านด้วยสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และการขนส่งระบบราง ซึ่งอยู่ในแผนการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ กอปรกับความพร้อมของประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเศรษฐกิจกำลังเติบโตสูง ทำให้หนองคายเป็นประตูเชื่อมและรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคตอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การตื่นตัวของ

ผู้ประกอบการและธุรกิจในพื้นที่ พร้อมทั้งความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้หนองคาย มีโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้นในอนาคต ในแง่ของการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการ จังหวัดหนองคายจะต้อง เชื่อมกับเขตอุตสาหกรรมของประเทศเพื่อนบ้านให้ได้ เพื่อสนับสนุนการเติบโตซึ่งกันและกัน

4) พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนม มีข้อได้เปรียบของที่ตั้งภูมิประเทศ ที่เชื่อมโยงทั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีนตอนใต้ (มณฑล กว่างสี) ทั้งเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ แหล่งทิวทัศน์ที่สวยงามบริเวณแม่น้ำโขง และศักยภาพด้าน การคมนาคมขนส่งทางบกและทางอากาศ รวมทั้งโอกาสในการขยายตัวจากการเป็นพื้นที่รองรับเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ ทำให้จังหวัดนครพนมมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นทั้ง ศูนย์กระจายสินค้า (Distribution center) และแหล่งการผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และเกษตรแปรรูปที่สำคัญของประเทศไทย ทั้งนี้การขาด ระบบการคมนาคมขนส่งทางราง การอยู่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานคร และการที่ไม่มีข้อตกลง Cross Border Transport Agreement (CBTA) ทำให้เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่พอสมควร

5) พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาสมีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นประตูสู่อาเซียน (Gateway) มีด่านการค้าชายแดน ทั้งด่านสุโงโลก ด่านตากใบ และด่านบูเกะตา ซึ่งสามารถรองรับการค้า ชายแดนและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย มีความพร้อมทางด้านการคมนาคมขนส่งทางบก ทางรางและทางอากาศ รวมถึงการมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ให้สิทธิประโยชน์มากกว่าที่อื่นๆ ประกอบกับ ในปัจจุบันนักลงทุนเริ่มสนใจลงทุนในจังหวัดนราธิวาสจึงส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัด อย่างไรก็ตาม อุปสรรคทั้งภายในและภายนอกจังหวัดนราธิวาสได้ส่งผลกระทบต่อศักยภาพของจังหวัดนราธิวาส เช่น สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ เป็นต้น นอกจากนี้ปัญหาค่าเงินริงกิตที่อ่อนตัว ยังส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดน ขยายตัวในด้านความต้องการซื้อสินค้าไทยที่ลดลงด้วย

1.3 ศักยภาพด้านแรงงานและเศรษฐกิจตามอุตสาหกรรมเป้าหมาย

1) พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มีประชากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สัดส่วนร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับประชากรทั้งจังหวัด ขณะที่สถานประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษมีสัดส่วนร้อยละ 17 เมื่อเทียบกับสถานประกอบการทั้งจังหวัด กำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลงและกำลัง ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แรงงานกระจุกตัวอยู่ในภาคเกษตรกรรม การแปรรูปสินค้าเกษตรและภาคบริการ ส่วนใหญ่มีแนวโน้มชะลอตัว แต่มีการเพิ่มขึ้นของการจ้างงานในสาขาก่อสร้างอย่างต่อเนื่องเนื่องจากการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ แรงงานต่างด้าวในพื้นที่มีแนวโน้มลดลงตามแรงงานในประเทศ แต่แรงงานตาม MOU มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จังหวัดเชียงรายมีจำนวนสถานประกอบการศึกษาและนักเรียน นักศึกษา จำนวนมาก จึงเป็น แหล่งอุปทานของตลาดแรงงานที่ดีในอนาคต โดยมีทั้งด้านสายสามัญและสายอาชีวะ รวมทั้งมหาวิทยาลัย ด้านสถานประกอบการในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร แต่เมื่อ พิจารณาการเติบโตพบว่าการขยายตัวลดลง ขณะที่ภาคบริการและการได้รับคัดเลือกให้เป็นอุตสาหกรรม เป้าหมายในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของ ภาครัฐและการลงทุนของภาคเอกชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความต้องการแรงงานในประเภทก่อสร้างที่สูงขึ้น ในส่วนของ สถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กจะมีความต้องการแรงงานมากกว่าสถานประกอบการขนาดใหญ่ โดยเฉพาะแรงงานประเภทกึ่งทักษะ เช่น ช่างไฟฟ้า การบริหารจัดการ และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในส่วนของ อุตสาหกรรมต่อเนื่องพบว่า จังหวัดเชียงรายมีด้านการค้าชายแดนถาวรและด่านผ่อนปรนกว่า 15 แห่ง และ

จังหวัดเชียงรายมีด้านศุลกากรกว่า 5 แห่งที่เชื่อมโยงการค้าการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน จึงมีผลต่ออุปสงค์และอุปทานแรงงานที่สูงขึ้นได้

2) พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรี มีประชากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสัดส่วนร้อยละ 2.4 เมื่อเทียบกับประชากรทั้งจังหวัด ขณะที่สถานประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสัดส่วนร้อยละ 2 เมื่อเทียบกับสถานประกอบการทั้งจังหวัด ผู้ที่อยู่ในวัยกำลังแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม และมีการกระจุกตัวอยู่ในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นบางประเภท เช่น สิ่งทอ และเครื่องหนัง เป็นต้น โดยมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในลักษณะไปเช้าเย็นกลับผ่านด่านสังขละบุรี (ไม่ใช่ SEZ) เป็นจำนวนมาก ซึ่งกาญจนบุรีเป็นทางผ่านของแรงงานต่างด้าวเพื่อไปทำงานในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ ผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรียังให้ความสำคัญกับการจ้างงานในประเทศมากกว่า เนื่องจากเป็นแรงงานมีทักษะและอยู่ในสาขาบริการเป็นส่วนใหญ่ ส่วนในสาขาอุตสาหกรรมผู้ประกอบการนิยมจ้างแรงงานต่างด้าวในสัดส่วนถึงร้อยละ 70 ของแรงงานทั้งหมด ด้านภาคการท่องเที่ยวเป็นอีกภาคธุรกิจหนึ่งที่มีแนวโน้มเติบโตในจังหวัดกาญจนบุรี และแรงงานที่ใช้โดยหลักเป็นแรงงานชาวไทยซึ่งในส่วนนี้เองส่งผลให้อุปทานแรงงานชาวไทยมีเพิ่มมากขึ้น โดยทั้งสามภาคธุรกิจมีความต้องการแรงงานประเภทกึ่งทักษะมากที่สุด ทั้งในระดับอาชีวศึกษา ปวช. ปวส. โดยเฉพาะในกลุ่ม ช่างไฟฟ้า ล่าม แปลภาษา เป็นต้น

3) พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีประชากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสัดส่วนร้อยละ 13.2 เมื่อเทียบกับประชากรทั้งจังหวัด ขณะที่สถานประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสัดส่วนร้อยละ 31 เมื่อเทียบกับสถานประกอบการทั้งจังหวัด ดังนั้นจัดได้ว่าผู้ประกอบการและแรงงานได้กระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ที่อยู่แล้ว แรงงานส่วนใหญ่ยังกระจุกตัวอยู่ในภาคเกษตรกรรม ซึ่งมีแนวโน้มอายุเฉลี่ยสูงขึ้น กำลังแรงงานใหม่เข้าสู่จังหวัดหนองคายน้อยลง รวมทั้งมีการอพยพออกนอกพื้นที่เป็นจำนวนมาก แรงงานในพื้นที่เป็นแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน ทั้ง สปป.ลาว และเวียดนาม โดยเฉพาะแรงงานตาม MOU แรงงานกลุ่มทักษะเป็นที่ต้องการมากในพื้นที่จังหวัดหนองคาย โดยเฉพาะบุคลากรทางสาธารณสุข เช่น แพทย์ พยาบาล และแรงงานที่มีทักษะในการบริหารทั้งนี้ประสบปัญหาในเรื่องจำนวนแรงงาน คุณภาพ และประสบการณ์

4) พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนม มีประชากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสัดส่วนร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับประชากรทั้งจังหวัด ขณะที่สถานประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสัดส่วนร้อยละ 40 เมื่อเทียบกับสถานประกอบการทั้งจังหวัด โดยส่วนใหญ่ผู้ประกอบการและแรงงานอยู่ในสาขาอุตสาหกรรมการผลิต ในขณะที่ภาพรวมของจังหวัดนครพนมแรงงานส่วนใหญ่ยังอยู่ในภาคเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ GPP ของจังหวัด ในช่วงที่ผ่านมางบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลเป็นตัวขับเคลื่อนภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดเป็นสำคัญ โดยเฉพาะโครงการก่อสร้างของภาครัฐ แรงงานที่ผลิตได้ในพื้นที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นสายสามัญในขณะที่ตลาดแรงงานต้องการสายอาชีพมากกว่า มีการ Turnover ของแรงงานค่อนข้างสูง ในส่วนของแรงงานต่างด้าว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากประเทศเวียดนาม ในทุกสาขาการผลิต แต่อย่างไรก็ตาม จากผลสำรวจผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังต้องการจ้างแรงงานในประเทศมากกว่าแรงงานต่างด้าว ในขณะที่จำนวนการจ้างงานใน SME ของจังหวัดพบว่า มีการจ้างงานน้อยรายต่อกิจการ เนื่องจาก SME ส่วนใหญ่เป็นขนาดเล็กทางจังหวัดนครพนมมีการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างแรงงานรุ่นใหม่โดยเฉพาะ Start Up เพิ่มมากขึ้น

ธุรกิจการให้บริการหลังการขายเป็นที่นิยมของประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากแรงงานไทยศักยภาพและมีทักษะที่สูงกว่าในการจัดหาวัสดุทดแทน เช่น อะไหล่รถยนต์ เป็นต้น

5) พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาส มีประชากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสัดส่วนร้อยละ 5.2 เมื่อเทียบกับประชากรทั้งจังหวัด ขณะที่สถานประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสัดส่วนร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับสถานประกอบการทั้งจังหวัด โครงสร้างแรงงานมีแนวโน้มไปในสาขาบริการ โดยเฉพาะการจ้างงานภาครัฐ ทำให้แนวโน้มผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ทิศนคติของแรงงานแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ โดยเฉพาะแรงงานส่วนใหญ่ต้องการทำงานในพื้นที่ แม้ว่าจะได้ผลตอบแทนที่ต่ำกว่าก็ตาม แรงงานส่วนใหญ่ในพื้นที่ทำงานต่ำกว่าระดับแรงงานไร้ทักษะยังมีจำนวนมาก และแรงงานบางส่วนไปทำงานภาคบริการในประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้แรงงานสตรีมีบทบาทสำคัญ อย่างไรก็ตาม จากโครงสร้างของแรงงานโดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม (ยางพารา) และ แรงงานต่างด้าวมีสัญชาติเมียนมามากที่สุดและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งนี้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่กำหนดตลาดแรงงานในจังหวัดนราธิวาส อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการรายใหญ่หลายรายได้เห็นโอกาสของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาสมากขึ้น จึงเริ่มมีการเข้าไปลงทุนในพื้นที่ เช่น โรงงานแปรรูปยางพารา โรงงานไฟฟ้าชีวมวล โรงงานแปรรูปอาหารทะเล โรงงานแปรรูปผลไม้ เป็นต้น

1.4 สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและแรงงานของประเทศเพื่อนบ้าน

การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาสามารถขยายตัวได้ในอัตราที่สูงกว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จากโครงสร้างประชากรของประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะเมียนมา เวียดนาม ลาว และกัมพูชา ที่มีอายุแรงงานเฉลี่ยที่ต่ำกว่าประเทศไทย จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าประเทศไทย จะเป็นแหล่งอุปทานของแรงงานต่างด้าวในอนาคตของประเทศไทย ในขณะที่ค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศกลุ่ม CLMV ก็มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศอย่างรวดเร็ว การที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 5 จังหวัด ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดนและมีด่านศุลกากรที่มีศักยภาพจะทำให้อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ อาทิ การขนส่ง โลจิสติกส์ คลังสินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวอื่นๆ ได้รับประโยชน์มากยิ่งขึ้น

สำหรับด้านการจัดการด้านเศรษฐกิจและแรงงานในอนาคต มีสิ่งที่หน่วยงานภาครัฐจะต้องพิจารณา คือ อัตราค่าจ้างจะไม่ใช่ว่าปัจจัยเดียวที่กำหนดการเคลื่อนย้ายของแรงงานต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทย เนื่องจากปัจจัยอื่นๆ มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในประเทศไทยที่มีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงกว่า อย่างไรก็ตาม ในระยะยาวสิ่งที่รัฐควรพิจารณาการสร้างฐานเศรษฐกิจและธุรกิจที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันได้บนห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคให้เกิดขึ้นเป็นหุ้นส่วนเดียวกัน โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการโลจิสติกส์ของสินค้าและบริการทั้งหมด เพื่อไม่ให้ข้อจำกัดด้านพื้นที่การผลิตและการจ้างงานต่างด้าว สร้างปัญหาระหว่างประเทศ จนนำมาสู่ปัญหาความมั่นคงและเศรษฐกิจ

1.5 ผลสำรวจแนวโน้มความต้องการจ้างแรงงาน

1) ภาพรวมผลสำรวจสภาพการจ้างงานของสถานประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส ในปี พ.ศ. 2560 ดังตารางที่ 1

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 150 ราย ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ (ร้อยละ 53.3) ซึ่งอยู่ใน กิจการโรงแรมและอาหาร (ร้อยละ 17.3) และกิจการค้าส่งค้าปลีก (ร้อยละ 15.3) มีจำนวนพนักงานทั้งหมด รวมกัน 3,027 คน มีความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น 99 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 โดยมีสัดส่วนการจ้าง แรงงานต่างด้าวรวมกันทั้งหมด ร้อยละ 13.2 ซึ่งแรงงานสัญชาติพม่า ร้อยละ 87.5 โดยกิจการในพื้นที่เขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ถึงร้อยละ 98.7 และเป็นกิจการที่มีสาขาเดียวร้อยละ 86.0 และเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ อย่างเดียวถึงร้อยละ 88.7 ด้านทักษะของแรงงานที่ขาดแคลนพบว่า กิจการส่วนใหญ่ต้องการทักษะเฉพาะด้าน ร้อยละ 43.3 ทักษะพื้นฐานร้อยละ 31.3 และทักษะด้านภาษาร้อยละ 25.3 สวัสดิการของแรงงานที่สำคัญ ที่กิจการส่วนใหญ่ร้อยละ 41.3 คือ ประกันสังคมและประกันสุขภาพ ร้อยละ 27.3 มีการให้โบนัสแก่พนักงาน ร้อยละ 26.7 มีค่าช่วยเหลือ (แต่งงาน ทำศพ เล่าเรียนบุตร)

ตารางที่ 1 : ผลสำรวจสภาพการจ้างงานของสถานประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ของ 5 จังหวัด ในปี พ.ศ. 2560

	จำนวนการจ้างงาน ในปัจจุบัน (คน)	จำนวนความต้องการจ้าง แรงงานเพิ่ม/ สถานประกอบการ (คน)	สัดส่วนของแรงงาน ต่างด้าว (ร้อยละ)
เชียงราย	874	17	21.4
กาญจนบุรี	575	17	27.1
หนองคาย	426	26	1.6
นครพนม	721	17	1.2
นราธิวาส	431	22	9.5
รวม	3,027	99	13.2

2) ภาพรวมผลสำรวจความต้องการจ้างแรงงานของสถานประกอบการในจังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส ใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561 – 2565) ดังตารางที่ 2

ในปี พ.ศ. 2561 – 2565 คาดว่าความต้องการจ้างแรงงานของสถานประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษทั้ง 5 จังหวัด มีความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอัตราที่ไม่สูงมากนัก ทั้งแรงงานชาวไทยและแรงงานต่างด้าว โดยอุปสงค์ต่อแรงงานในระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษามากที่สุด สอดคล้องกับประเภทอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรกรรมมากที่สุดซึ่งเป็นประเภทแรงงานไร้ทักษะ ทั้งนี้ยังมีอุปสงค์แรงงานเพศชายมากกว่าแรงงานหญิง ในขณะที่แรงงานผู้มีระดับการศึกษาอาชีวศึกษา ในกลุ่มผู้ประกอบการช่างเทคนิค ซึ่งเป็นแรงงานประเภทกึ่งทักษะมีความต้องการว่าจ้างในระดับรองลงมา ส่วนแรงงานมีทักษะ คือ ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้จัดการมีความต้องการน้อยที่สุด

**ตารางที่ 2 : ผลสำรวจความต้องการจ้างแรงงานของสถานประกอบการของ 5 จังหวัด
ใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561 – 2565)**

		2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
เชียงราย	ไทย	637,212	644,803	652,614	660,651	667,861	676,153	684,207
	ต่างด้าว	9,357	9,609	9,868	10,137	10,400	10,684	10,971
กาญจนบุรี	ไทย	463,338	469,961	476,528	483,569	489,901	497,171	504,277
	ต่างด้าว	10,311	10,601	10,899	11,210	11,513	11,843	12,176
หนองคาย	ไทย	303,656	307,996	312,302	316,915	321,064	325,828	330,485
	ต่างด้าว	566	582	598	615	632	649	667
นครพนม	ไทย	284,684	288,075	291,432	295,019	298,237	301,925	305,520
	ต่างด้าว	323	330	339	347	355	363	373
นราธิวาส	ไทย	313,000	316,157	319,275	322,605	325,586	328,996	332,315
	ต่างด้าว	1,667	1,705	1,743	1,783	1,822	1,864	1,907

3) สถานศึกษาของในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในระดับพื้นฐานหรือภาคบังคับ สถานศึกษาเฉพาะทางหรือในระดับอุดมศึกษามีน้อยมาก (ดังตารางที่ 3) เนื่องจากไม่มีมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในพื้นที่มากนัก ยกเว้นจังหวัดเชียงรายที่มีนักศึกษาจากนอกพื้นที่และต่างประเทศมาเรียนจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษาเหล่านี้เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วก็มักจะไปทำงานในต่างพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตารางที่ 3 : ข้อมูลจำนวนสถานศึกษาปี พ.ศ. 2558

ระดับการศึกษา	เชียงราย	กาญจนบุรี	หนองคาย	นครพนม	นราธิวาส
สายสามัญ	751	505	344	528	456
ระดับประถมศึกษา	32	3	9	447	1
ระดับมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษา ตอนต้น-ตอนปลาย)	46	35	45	81	45
สายสามัญระดับต่างๆ (อนุบาลอนุบาล-ประถมศึกษา อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น, อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนปลายเด็ก เล็ก-ประถมศึกษา)	673	467	290	n/a	410
ระดับอาชีวศึกษา	8	6	3	4	4
ระดับอุดมศึกษา (รัฐบาลและเอกชน)	4	3	2	4	2
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาภาคเอกชน	0	3	8	23	0
กรรมการปกครองส่วนท้องถิ่น	-	-	1	8	0

ระดับการศึกษา	เชียงราย	กาญจนบุรี	หนองคาย	นครพนม	นราธิวาส
อื่นๆ (สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและระบบการศึกษาตามอัธยาศัย)	-	-	-	21	-
รวม	763	517	358	588	462

4) ภาพรวมกำลังแรงงานในจังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส ใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561 – 2565) ดังตารางที่ 4

ผลการประมาณการจำนวนประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงานในแต่ละจังหวัดเขตเศรษฐกิจพิเศษมาเปรียบเทียบกันจะพบว่า จังหวัดที่จำนวนประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมีเพียงจังหวัดเดียวคือ จังหวัดกาญจนบุรี (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.85 ต่อปี) ส่วนจังหวัดอื่นๆ จำนวนประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลงดังนี้ จังหวัดเชียงราย (ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.6 ต่อปี) จังหวัดนครพนมและจังหวัดหนองคาย (ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.49 ต่อปีเท่ากัน) และจังหวัดนราธิวาส (ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.12 ต่อปี)

ตารางที่ 4 : กำลังแรงงานใน 5 จังหวัด ใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561 – 2565)

	2560	2561	2562	2563	2564	2565
เชียงราย	670,637	667,422	663,895	659,971	655,638	650,887
กาญจนบุรี	500,873	506,954	514,357	523,456	534,761	548,885
หนองคาย	219,014	218,326	217,451	216,380	215,123	213,690
นครพนม	308,460	307,494	306,264	304,757	302,990	300,974
นราธิวาส	332,428	332,227	331,895	331,446	330,930	330,398

5) ผลการประมาณการความต้องการจ้างงานด้วยแบบจำลองความต้องการจ้างงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการจ้างงานเพิ่มขึ้น ขึ้นอยู่ตัวแปรสำคัญสองปัจจัยคือ 1) อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด (Real GPP growth rate) และ 2) อัตราค่าจ้างที่แท้จริง (Real wage rate) โดยจังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดคาดว่าจะมีอัตราการเติบโตสูงสุด ขณะที่จังหวัดนราธิวาส มีอัตราการเติบโตที่ต่ำที่สุด โดยอัตราค่าจ้างที่แท้จริงของจังหวัดต่างๆ อยู่ที่ 300 บาทต่อวัน โดยค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (Nominal wage rate) ปรับตัวตามการเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนเดียวกันกับค่าครองชีพหรืออัตราเงินเฟ้อของจังหวัดนั้นๆ จากผลการรันสมการพบว่า หากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ความต้องการจ้างแรงงานของจังหวัดเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.19 นั้นหมายความว่าตลาดแรงงานของจังหวัดต่างๆ มีค่าความยืดหยุ่นน้อย (inelastic) สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม อาจจะอธิบายได้อีกอย่างหนึ่งว่า ในพื้นที่จังหวัดเหล่านั้น เป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจที่ใช้แรงงานเข้มข้นอยู่แล้ว เมื่อเศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้น อาจจะไม่ต้องการจ้างแรงงานเพิ่ม แต่ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้ค่าตอบแทนล่วงเวลา เป็นต้น ในแง่ของอัตราค่าจ้างที่แท้จริงพบว่า หากค่าจ้างที่แท้จริงของจังหวัด

ปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลต่อความต้องการจ้างแรงงานให้ลดลงร้อยละ 0.15 ซึ่งจะเป็นว่า ค่าจ้างที่แท้จริง มีผลต่อความต้องการจ้างแรงงานน้อยมากเช่นกัน โดยปัจจัยที่อาจจะมีความสัมพันธ์กันเองระหว่างอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอัตราค่าจ้างก็เกิดขึ้น เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดที่สูงจากการค้าชายแดนที่เพิ่มขึ้น การลงทุนและนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจะทำให้อัตราค่าครองชีพในจังหวัดเพิ่มขึ้นเร็วกว่าค่าจ้างที่เป็นตัวเงินซึ่งจะทำให้ค่าจ้างที่แท้จริงปรับลดลงนำมาซึ่งความต้องการจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้นนั่นเอง

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 ความชัดเจนของนโยบายและยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และการขับเคลื่อน

ในปี พ.ศ. 2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) มีมติให้จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Economic Zones : SEZs) ในระยะแรก เพื่อสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง รวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มการจ้างงานและความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ประชาชน โดยในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ความสำเร็จน้อยมากเนื่องจากติดปัญหาในทุกภาคส่วนโดยเฉพาะการปฏิบัติงานของส่วนราชการที่มักจะติดระเบียบกฎหมายต่างๆ ซึ่งมีความทับซ้อนให้อำนาจหน้าที่ เช่น ผังเมือง พื้นที่อนุรักษ์ เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2559 กนพ. มีมติจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในระยะที่สอง เพื่อสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาด้านการกระจายโครงสร้างพื้นฐาน การเปิดประตูการค้ากับเพื่อนบ้าน และการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว โดยมุ่งแก้ปัญหาที่เคยประสบในระยะแรก โดยการศึกษาศักยภาพในแต่ละพื้นที่มากขึ้น กำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ชัดเจน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจำเป็นต้องมีมาตรการหรือโครงการเสริมมากขึ้น เพื่อชี้แนะและสร้างความมั่นใจให้กับภาคเอกชนให้รับทราบถึงแผนในระยะกลางและระยะยาวของการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกในการลงทุนในอนาคต ทั้งนี้การประชาสัมพันธ์ การ Road Show ศักยภาพและแผนงานของพื้นที่ต่างๆ ต้องมีความชัดเจนโดยใช้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ในระดับมืออาชีพเพื่อนำเสนอพื้นที่ SEZs ทั้งการนำทีมศึกษาพื้นที่ในเชิงลึกทุกมิติ เพื่อป้องกันปัญหากับชาวบ้านหรือวิถีทำกิน สร้างการยอมรับกับมวลชนในพื้นที่กับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะเกิดขึ้น เพื่อกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำมาซึ่งการลงทุนของภาคเอกชนตามมาในที่สุด

2.2 โครงสร้างพื้นฐาน ผู้ประกอบการ และแรงงาน

การกระจายโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสะสมทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ภาครัฐให้ความสำคัญกับการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ทั้งนี้สภาพความพร้อมของแต่ละพื้นที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก ดังนั้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานจะต้องสำรวจความพร้อมของพื้นที่และศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในพื้นที่

2.3 การกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เหมาะสมกับพื้นที่

ในการกำหนดอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายของแต่ละพื้นที่ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานในการคัดเลือก ดังนี้

- 1) ความพร้อมและศักยภาพของพื้นที่ ที่มีโครงสร้างพื้นฐานเดิมซึ่งสามารถใช้ร่วมกันในระหว่างพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกับพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งจะทำให้การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในพื้นที่ให้เกิดขึ้นง่ายมากขึ้น
- 2) พิจารณาข้อจำกัดด้านแรงงานในพื้นที่และแรงงานประเทศเพื่อนบ้านที่อาจจะมีทัศนคติที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งทักษะระดับการศึกษา ว่ามีความสอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายหรือไม่ ทั้งนี้ผู้ประกอบการมักให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านแรงงาน เทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าปัจจัยทางด้านสิทธิประโยชน์
- 3) พิจารณาภาพรวมเศรษฐกิจมหภาคและเศรษฐกิจโลกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มเนื่องจากเทคโนโลยีที่พลิกผัน (Disruptive Technology) ทำให้การวางธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งในบางอุตสาหกรรมและบริการที่ปรับตัวไม่ได้ จะทำให้ได้รับผลกระทบในระยะยาว ดังนั้นภาครัฐควรเป็นผู้ให้ข้อมูลและความรู้แก่ผู้ประกอบการโดยเฉพาะบริบทของเป้าหมายเศรษฐกิจของพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 สร้าง New S-Curve จะช่วยลดผลกระทบจาก Disruptive Technology ได้

2.4 การจัดทำฐานข้อมูล การวางแผนด้านกำลังแรงงานและการบริหารแรงงานต่างด้าว

ในการจัดทำฐานข้อมูลเศรษฐกิจแรงงานซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญอย่างยิ่งในอนาคต จำเป็นที่ทางกระทรวงแรงงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องทำฐานข้อมูลแรงงานให้เป็นสถาบันการจัดการด้านอุปทาน (Supply Management Institute) และ/หรือสำนักงานเศรษฐกิจการแรงงาน เพื่อการติดตามทั้งปริมาณและคุณภาพของแรงงานและทุนอย่างใกล้ชิด เพื่อวิเคราะห์ผลผลิตภาพแรงงาน และระดับค่าจ้างที่เหมาะสม การเคลื่อนย้ายของแรงงาน การวางแผนกำลังแรงงาน ข้อจำกัดของแรงงาน สวัสดิการและการคุ้มครองแรงงาน รวมทั้งการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว และยังเป็นองค์กรเสริมสร้างความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศและสถาบันการศึกษาในการให้ข้อมูลแลกเปลี่ยนและพัฒนาฝีมือแรงงาน ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 5 จังหวัด และเพื่อสร้างแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาหรือยกระดับทักษะของแรงงานในสูงขึ้น

2.5 การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องให้ความสำคัญเพื่อที่จะให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายได้สำเร็จต้องอาศัยธุรกิจ SME ในการช่วยสนับสนุน โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักอย่างสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ธวพ.) บริษัทค้าประกันสินเชื่อ (บสย.) นอกเหนือการให้บริการแหล่งเงินทุนแล้ว ต้องมีการสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ การให้คำปรึกษาการบริหารธุรกิจ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากปัจจุบัน ในพื้นที่เขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษโครงสร้างเหล่านี้ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจเท่าที่ควร ทั้งปัจจัยด้านทั้งบุคลากรภาครัฐและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ โดยกระทรวงแรงงานทั้งในส่วนกลางและพื้นที่สามารถร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาฝีมือแรงงานร่วมกับผู้ประกอบการดังนี้

- 1) การให้คำแนะนำแนวทางที่เอื้อให้ SME เข้าใช้บริการของกระทรวงแรงงานมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานจะต้องมีเข้าใจถึงแนวโน้มเศรษฐกิจและธุรกิจที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน
- 2) การสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ในการสร้าง Start up รวมทั้งให้ความรู้แก่สถาบันการศึกษาเกี่ยวกับห่วงโซ่มูลค่าของ Start up
- 3) การสร้างสภาพแวดล้อม (Ecosystem) ที่เอื้อต่อการทำธุรกิจให้แก่ SME และ Start up สมัยใหม่ เช่น การจัดทำพื้นที่ทำงานร่วม (co-working space)
- 4) การนำระบบเทคโนโลยีคลาวด์ (Cloud Technology) มาใช้ในการเก็บบันทึกข้อมูล SME และ แรงงานเพื่อความสะดวกในการประมวลผล และประหยัดงบประมาณการจัดเก็บข้อมูล
- 5) การจัดอบรมทักษะฝีมือแรงงานขั้นพื้นฐานและให้สวัสดิการที่จำเป็นให้แก่แรงงานต่างด้าว เนื่องจาก SME มีการจ้างแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก
- 6) การสร้างกลไกแห่งสหวิทยาการ (SSME: Services Science, Management and Engineering) และบ่มเพาะเมล็ดพันธุ์แห่งความคิด (Seed) ในกระบวนการผลิตแรงงานรุ่นใหม่ที่เน้น Multi-skill และความสามารถที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ เช่น e-commerce, digital marketing เป็นต้น

2.6 การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการแรงงานอันเป็นไปตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

Executive Summary

Labour Demand Projection in Special Economic Zones
Chiang Rai, Kanchanaburi, Nakhon Phanom,
Nong Khai and Narathiwat
Over the Next 5 Years (2018 - 2022)

Present

Office of the Permanent Secretary

By

Fiscal Policy Research Institute Foundation

มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (มูลนิธิ สวค.)

เป็นองค์กรหรือสถานสาธารณกุศล ลำดับที่ 404 ของประกาศกระทรวงการคลัง

เลขที่ 1175/2 ซอยกรุงเทพ-นนทบุรี 39 ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ 10800 โทร.0-2587-9788 โทรสาร 0-2587-9799

Fiscal Policy Research Institute Foundation

1175/2 Soi Krungthep-Nonthaburi 39, Krungthep-Nonthaburi Road, Wong Sawang, Bang Sue, Bangkok 10800 Tel. 0-2587-9788 Fax 0-2587-9799

Executive Summary

Labour Demand Projection in Special Economic Zones
Chiang Rai, Kanchanaburi, Nakhon Phanom,
Nong Khai and Narathiwat
Over the Next 5 Years (2018 - 2022)

Present

Office of the Permanent Secretary

By

Fiscal Policy Research Institute Foundation

Executive Summary

Labour Demand Projection in Special Economic Zones Chiang Rai, Kanchanaburi, Nakhon Phanom, Nong Khai and Narathiwat Over the Next 5 Years (2018 - 2022)

This project studies the demand for labour in Thailand's special economic zones (SEZs) in the 5 provinces consisting of Chiang Rai, Kanchanaburi, Nakhon Phanom, Nong Khai and Narathiwat over the period from 2018 to 2022. The main objectives of the research include collecting and researching relevant data, analysing supply of labour, estimating and forecasting demand for labour as well as the need for employing alien workers in special economic zones in Chiang Rai, Kanchanaburi, Nakhon Phanom, Nong Khai and Narathiwat during 2018 - 2022. The project finally provides policy recommendations regarding incentive measures for attracting investors to invest in the special economic zones, the policy for labour force planning, the need for alien employment, development of labour competency and a labour protection as well as social security in the special economic zones in Chiang Rai, Kanchanaburi, Nakhon Phanom, Nong Khai and Narathiwat.

Currently, complexities of global economic landscape, international trade policy as well as co-operation amongst regions have dynamically changed depending on both internal and external context. These fluctuations occur and affect opened economies including Thailand and other ASEAN member countries. Therefore, the governments of these countries are required to incorporate missions in order to drive their economies while dealing with such economic variation at the same time. Establishing special economic zones is one of effective policies applied as a significant tool to propel economy, especially for countries in ASEAN Economic Community (AEC). The government of these countries endeavour to define policies to manage an economic structure, market, trade and investment, as for accelerating the establishment of special economic zone. Generally, in establishing a special economic zone, it can be observed that government will develop potential areas, for example, frontier or border area. As government needs to further the expansion of development to indigenous areas which leads to creation of employment, trade, investment and producing products from local materials. Up until now Thailand's government has established 10 areas for special economic zones by dividing into 2 phases. The first phase consists of Tak Province, Mukdahan, Sa Kaeo, Trat and Songkhla, whereas the second phase consists of Chiang Rai, Kanchanaburi, Nakhon Phanom, Nong Khai and Narathiwat.

Apart from developing infrastructure, public utilities and logistic system, labour force is essentially one of key factors to support the establishment of successful SEZ policy. In the present, the structure of labour force has dramatically varied due to a change in population

structure, mobilization of labour force from agricultural sector to service sector, a migration from countryside to urban, the problem of educated labour force heterogeneously unmatched with the need of labour market as well as the immigration of alien workers. The dilemmas are challenges for managing the demand and supply of labour in the special economic zones along with over the country. This executive summary is divided into two main parts: 1) The research results regarding labour aspect in the SEZs in Phase 2 and 2) Policy recommendations.

1. The research results regarding labour aspect in the SEZs in Phase 2

Subjecting to the SEZs in Phase 2 including 5 provinces, this project conducts a research study based on both primary and secondary data to analyse all economic aspects including employment situation in the 5 SEZs. The methods of data collection for conducting research consist of interview, focus group and questionnaire. All activities in the project involve relating stakeholders who have taken responsible for establishing the SEZs in Phase 2. After collecting data, the information are analysed with economic methods and models resulting in the complete results.

1.1 Overall policy for driving the SEZs in Phase 2

Theoretically, it is widely accepted that the method for specification of the area for developing a special economic zone would lead to a tendency of an increase in volume of production, labour and capital in that area. The significant consequences after establishing special economic zones are 1) an expansion of infrastructure which leads to capital accumulation and becoming developed area in the future 2) a solution for immigration of alien workers influx into metropolis especially unskilled labour and 3) Furthering opportunities for SMEs to expand market to neighbour countries.

Apart from supporting special economic zones by executing a taxation policy and labour management policy, Committee of Special Economic Development Zone endeavours to engage in development and management of special economic zones rapidly and efficiently. Some illustrations of attempts include establishing one-stop-service (OSS), exercising special regulations for handling land and accelerating land auction.

The strategies for managing and developing labour are required to comply with the 20-year Human Capital Development plan. The plan contributes main attention into 4 periods of human capital development: 1) Productive Manpower (2017 - 2021), which is the root of developing labour based on international standard 2) Innovative Workforce (2022 - 2026), which is the labour of a country as a role of Global Citizen 3) Creative Workforce (2027 - 2031), which is the labour having creative skills for adding value on works 4) Brain

Power (2032 - 2036), which is the labour become skilful (STEM skills) for high productivity and income and escaping from Middle Income Trap (MIT) to become the high income labour. From considering on such plan, it can be seen that the plan for establishing special economic zones in Phases 1 and 2 are executed in respond to all aforementioned strategies.

In lieu of the special economic zone development plan of each area, THE ELEVENTH NATIONAL ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT PLAN (2012 - 2016) and Thailand 4.0 policy of National Council for Peace and Order are applied for propelling the development of economic based area in matters of demand for labour and labour force for serving targeted industries as presented in detail as followed:

- On the area of Chiang Rai special economic zone, the area is developed to be the financial centre and trade, Port for travelling, logistic hub, agricultural processing production as well as ecotourism. The methods for developing this province to become as planned include establishing infrastructure; for example, ports, warehouses, customs checkpoints, medical service places and plan for human capital development. The human capital development plan comprises 1) Furthering volume of employment and level of income and 2) Developing an education hub.

- Kanchanaburi special economic zone is developed to become “Boarder trade zone” as this area can be connected to Southern Economic Corridor (Dawei-Kanchanaburi – Bangkok - Phnom Penh - Ho Chi Minh City). The project of establishing of maritime port can provide benefits to both Thailand and Myanmar whether both countries are able to 1) create a co-operation 2) building permanent checkpoints and facilitation of regulations including logistic service. Government officers in Kanchanaburi attempt to push The Committee of Special Economic Development Zones declaring Sangkhlaburi district to be special economic zone because this zone facilitates government to connect the economic system between Thailand - Myanmar proficiently and reap benefits from Myanmar labour (day-to-day crossing boarder). Furthermore, developing routes amongst Three Pagodas-Phaya Tong Su-Tanphyu saiyak can facilitate a trade system between Bangkok and Yangon.

- There are strategies to develop Nong Khai special economic zone to become trade area, production zone and tourism services for ASEAN Economic Community (AEC). The main strategies for SEZ development are (1) Ecotourism and Cultural tourism (2) Products from community enterprises (3) Infrastructure for trading and tourism services (4) Supply of Labour Management (Thai and Laos labour)

- Nakhon Phanom special economic zone is planned to develop human capital. Consequently, there are two main strategies to achieve the goals 1) A master city of education development in Mekong river community 2) Establishing an Institute of Innovation

learning (NPU) as an educational hub for learning exchange among Mekong river community and southern china.

- Narathiwat special economic zone is planned to develop 1) Transportation network for supporting logistic services and protection system in case of flood 2) Border area as a trading zone 3) Revitalization of eco-system for alleviating pollution 4) Capability of human capital for being a part of labour for ASEAN Economic Community (AEC) and 5) Furthering a supporting industry and industrial linkage to be consistent.

1.2 Potential Surface Analysis, Limitation and Readiness

Potential surface analysis, limitation and readiness are divided based on the areas of special economic zones as the followings:

1) Chiang Rai special economic zone has advantages from relatively completed public utility which cover almost all important areas. Nevertheless, rail system, which is a form of transportation with lowest cost, has not been developed. However, rail system has been planned to connect Den Chai Station and Chiang Rai Province. This development will significantly facilitate goods transportation.

However, most areas of Chiang Rai special economic zone are agricultural zone but continuously costing very high price. Hence, the government somehow redistributes lands from state enterprises, for instance, Thailand Tobacco Monopoly, as a pilot project firstly developed. Currently, targeted industries specified in Chiang Rai special economic zone have not been responded to the requirement of investors, so there is no investors who desire to invest and submit a tender for developing such zone.

2) Kanchanaburi special economic zone has advantages of the capability to connect areas which have tendency to become hub in the future, such as Maritime Port in Dawei, Eastern Economic Corridor (EEC). Thus Kanchanaburi is chosen to be significant area for connecting between Thailand and Myanmar in the future. However, infrastructure in Kanchanaburi special economic zone has not completely been developed and being good order for utilisation. Kanchanaburi government officers predict that the development of infrastructure needed would take at least 4 - 5 years. Furthermore, Bang yai – Kanchanaburi Motorway is anticipated to be completed in the meantime. This development plan can significantly further the economic growth of Kanchanaburi Province.

3) Nong Khai special economic zone has advantages from complete infrastructure and public utility ready for facilitating business operation. Moreover, it has capability to connect with neighbour countries, for instance, Thai – Laos Friendship Bridge, rail transportation system defined in Thailand transportation development plan. All development plans lead Nong Khai to become a gateway to connect to economic prosperity of Thailand's neighbour

countries. Therefore, in the future Nong Khai special economic zone is required to completely connect with neighbour countries for gaining and supporting the economic growth of Nong Khai and close vicinity.

4) Nakhon Phanom special economic zone has advantages from the geographic location which connect Laos, Vietnam, South of China (Gwaang see.). Besides, Nakhon Phanom has been an important source of agricultural production, natural picturesque tourist attractions of Mekong River and efficiency of land and air transportation. The development of Nakhon Phanom special economic zone can further Nakhon Phanom province to be distribution centre, source of agricultural production and agricultural processing products. However, a lack of rail transportation system, distance from metropolis and a lack of cross border transportation agreement (CBTA) lead to obstacles in developing Nakhon Phanom special economic zone.

5) Narathiwat special economic zone has advantages from geographical location which is in turn a gateway to ASEAN Economic Community (AEC). It has Su ngai ko lok, Tak bai and Bu ke tah checkpoints which are able to serve boarder trade businesses and any hospitality services between Thai – Malaysia people. Furthermore, this province has a completion of rail transportation network, airport and investment policies which provide benefit more than other special economic zones. However, internal and external conflicting problems in Narathiwat still affect efficiency of the province. The example of problems are terrorism and Ringgit (Malaysia currency) falling down which leads to the demand of Thai products decrease.

1.3 Labour and economic potential based on targeted industries

1) The area of Chiang Rai special economic zone has the population around 10% of the population in Chiang Rai province. While the enterprises in Chiang Rai special economic zone account for 17% of the companies in Chiang Rai province. Labour force of this province has a tendency to decrease and further become aging society. Currently most of labour force working in agricultural sector. Agricultural processing production and service sectors incline to slow down, but there is more employment in construction business continuously because of government investment in infrastructure. The alien labour force from MOU has also a tendency to grow up. There are educational institutes in Chiang Rai, vocational, tertiary, which can provide supply of labour to the market in the future.

Most of enterprises in Chiang Rai special economic zone are agricultural processing production and service sectors which have tendency to grow up, especially in construction business, due to the investment in infrastructure from private as well as public sectors. It leads to an increase in demand for construction labour. Medium and small businesses have

needs to employ labour more than large companies, especially in a group of semi-skilled labour, for instance, electrician, manager, computer technician etc. As Chiang Rai has a geographical location close to neighbour countries, furthermore having 15 Leniencies and 5 customs can well further linkage industries and tourism industry at the same time. This factors lead to an increase in demand and supply of labour.

2) Kanchanaburi special economic zone currently has population around 2.4% of the population in Kanchanaburi province. While enterprises in Kanchanaburi special economic zone account for 2% of the companies in Kanchanaburi province. Labour force in this province has a tendency to increase continuously and most of labour force work for labour intensive manufacturing, fabric, leather etc. Most of Alien labour (day-to-day cross border type) work in Sangkhla Buri district which is not categorised to be in the special economic zone in Kanchanaburi. Furthermore, Kanchanaburi is a bypass to other provinces of Thailand. However, Thai business owners prefer to employ Thai labour to alien since Thai labour has a higher skill level especially in service sector. This leads to the supply of labour increasing. The group of labour that are required to work in service sector is semi-skilled labours who graduated from vocational education and have skills relating to technician, translator and tour guide. Nevertheless, business owners in targeted industries have still employed alien workers more than 70% of labour.

3) Nong Khai special economic zone has population around 13.2% of the population in Nong Khai province. While enterprises in Nong Khai special economic zone account for 31% of the companies in Nong Khai province. Most of labour force in this province works in agricultural sector. It can be observed that the average of labour age is quite high, and there is immigration rate of new-generation labour somewhat low. On the other hand, the emigration rate of Nong Khai to other provinces also increases. Most of alien workers in Nong Khai are Laos and Vietnamese who work under the MOUs. The group of labour needed is personnel in medical service sector and management level (skilled-labour) as currently Nong Khai encounters lack of qualified and experienced personnel.

4) Nakhon Phanom special economic zone has population around 15% of the population in Nakhon Phanom province. While enterprises in Nakhon Phanom special economic zone account for 40% of the total companies in Nakhon Phanom province. Most of enterprises in this province are from manufacture sector. Most of the labour work in agriculture sector. This result conforms to GPP of province. Government has continuously paid attention to develop infrastructure in Nakhon Phanom. Nakhon Phanom faces problems concerning unmatched labour skill with the need of labour market that required vocational personnel, high rate of turn over. The volume of alien employment has a tendency to continuously grow especially Vietnamese labour. However, Thai business owners prefer to employ Thai labour to alien. It can be observed that Nakhon Phanom endeavours to support

start-up business more than in the past. Currently, most of enterprises in Nakhon Phanom are small business, so there is hiring volume quite low and spread. After sale service should be observed because it is popular for foreigner; Laos and Vietnamese, as the skills of Thai labour in this business is higher.

5) Narathiwat special economic zone has population around 5.2% of the population in Narathiwat province. While enterprises in Narathiwat special economic zone account for 20% of the total companies in Narathiwat province. Most of labour forces incline to work in service sector, particularly for public sector. In this province, it can be observed that the attitude of labour rather different from labour in other areas. As indigenous labour want to work in Narathiwat more than emigrate to other provinces or Malaysia, even though they would gain lower income. Most of labours accept to work for the jobs required lower skills. Furthermore, female labour play significant role in this area. However, most of labour forces work in agricultural sector including Rubber, and there is Myanmar labour in the area. The problem about terrorism is the vital factor to affect the labour market in Narathiwat. Currently, there are many large companies interested in Narathiwat special economic zone as they anticipate business opportunities. The illustration of businesses which are interested in Narathiwat special economic zone are Rubber Manufacturing, Biomass power plant, Seafood processing manufacturing and fruit processing manufacturing.

1.4 Labour and economic aspects in neighbour countries

The economic growth of neighbour countries during the past 5 years can be skyrocket relative to the economic growth of Thailand. Based on the population structure of neighbourhood countries particularly Myanmar, Vietnam, Laos and Cambodia has an average of age lower than Thailand. A number of population incline to increase higher than Thailand. So, the labour from neighbour countries can become labour supply for Thailand in the future. Whilst a minimum wage rate of CLMV have tendency to increase continuously pursuant to the rapid economic growth of each country. Establishing special economic zones in the 5 areas, in which located near frontier and has customs checkpoints, can further the targeted industries, for example, transportation, logistic service, warehouse and hospital services for obtaining more benefits.

For economic and labour force management in the future, public sector is subject to consider about 1) minimum wage : minimum wage is not the only factor which impact on immigration of alien into Thailand, any facilities and public utilities are also essential factors which alien workers consider about. As living in Thailand can get a standard of living better than their countries. Nevertheless, in the long run public sector and private sector ought to create collaboration between neighbourhood countries to develop the economy based on value chain with applying new - technologies for managing logistic and any businesses to

reduce limitations and alleviate problems concerning area of production, alien employment and economic stability.

1.5 Survey Results for the demand projection of labour

1) The survey results for demand projection of labour from enterprises operating in Special economic zone; Chiang Rai, Kanchanaburi, Nakhon Phanom, Nong Khai and Narathiwat, in 2017 (Table 1)

From the number of respondents 150 persons (per province), most of them are business owners in group of hotel and restaurant business (53.3%) and wholesale and retail (15.3%). Such enterprises employ 3,027 labours and in the future they need to hire 99 labours (3.3%). Companies want to employ alien in 13.2% of labour demand, it is Myanmar labour 87.5%. Most of enterprises operating in special economic zone have not been obtained the special benefits from investment policy from Board of Investment (BOI) for 98.7%, while 86% of enterprises do not have any branch, and 88.7% set business objectives to produce for merely consuming in Thailand. In lieu of labour skill, most enterprises require group of specific-skilled labour 43.3%, general-skilled labour 31.3%, and language-skilled labour 25.3%. Benefits of labour, most companies provide social security 41.3% and health insurance 27.3, Bonus 26.7 and any subsidiary (marriage, funeral, tuition fee for children)

Table 1 : The survey results for employment of enterprises operating in the Special Economic Zones in 2017

	current employment (person)	Demand projection of Labour/enterprise (person)	Proportion of alien (%)
Chiang Rai	874	17	21.4
Kanchanaburi	575	17	27.1
Nong Khai	426	26	1.6
Nakhon Phanom	721	17	1.2
Narathiwat	431	22	9.5
Total	3,027	99	13.2

2) The survey results for demand projection of labour from enterprises operating in special economic zone; Chiang Rai, Kanchanaburi, Nakhon Phanom, Nong Khai and Narathiwat (2018 – 2022) (Table 2)

During the year 2018 – 2022, there is prediction that the labour demand of enterprises operating in special economic zone (5 provinces) would slightly continuous increase both

Thailand and alien labour. Labour who graduated lower - primary education is a demand of labour mostly. This result conforms to the demand of labour which mentions that unskilled-labour in group of agriculture is mostly required. Furthermore, male labour is required as supply of labour more than female. While labour who graduate vocational education, particularly group of technician, is semi-skilled labour. This group is secondary requirement for employment. Lastly, a group of skilled labour; Legislator, senior government officer and manager is slightly required.

Table 2 : The survey results for employment from enterprises operating in the Special Economic Zones during 2018 - 2022

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Chiang Rai	Thai	637,212	644,803	652,614	660,651	667,861	676,153	684,207
	Alien	9,357	9,609	9,868	10,137	10,400	10,684	10,971
Kanchanaburi	Thai	463,338	469,961	476,528	483,569	489,901	497,171	504,277
	Alien	10,311	10,601	10,899	11,210	11,513	11,843	12,176
Nong Khai	Thai	303,656	307,996	312,302	316,915	321,064	325,828	330,485
	Alien	566	582	598	615	632	649	667
Nakhon Phanom	Thai	284,684	288,075	291,432	295,019	298,237	301,925	305,520
	Alien	323	330	339	347	355	363	373
Narathiwat	Thai	313,000	316,157	319,275	322,605	325,586	328,996	332,315
	Alien	1,667	1,705	1,743	1,783	1,822	1,864	1,907

3) Educational Institutes in special economic zone

In 5 provinces, most of educational Institutes are basic or compulsory education. There are a number of vocational and tertiary institutes in the areas quite low (Table 3) as there are few well-known universities. Chiang Rai is a province that there are numerous students from other provinces and any countries to visit for studying. However, when they graduate, students always work in other provinces.

Table 3 : The number of educational institutes in 2015

Level of education	Chiang Rai	Kanchanaburi	Nong Khai	Nakhon Phanom	Narathiwat
Ordinary education	751	505	344	528	456
Primary	32	3	9	447	1
Secondary (Lower-secondary and Upper-secondary)	46	35	45	81	45
Any ordinary education (kindergarten -Primary- Lower-secondary, kindergarten -Primary- Upper-secondary,)	673	467	290	n/a	410
Vocational	8	6	3	4	4
Tertiary (Public and Private)	4	3	2	4	2
Office of the Private Education Commission	0	3	8	23	0
Department of Local Administration	-	-	1	8	0
Any Organization (Office of Buddhism, Office of Royal Thai Police, Office of Non-Formal and Informal Education)	-	-	-	21	-
Total	763	517	358	588	462

4) Labour force in Chiang Rai, Kanchanaburi, Nakhon Phanom, Nong Khai and Narathiwat in the next 5 years. (Table 4)

From the survey results of the number of population in each province where is located by special economic zone. When making a comparison, it can be seen that there is just Kanchanaburi having a tendency of labour force to grow up (average 1.85% per year). The number of labour force of any provinces inclines to decrease; Chiang Rai (average 0.6% per year), Nakhon Phanom and Nong Khai (average 0.49% per year) and Narathiwat (average 0.12% per year).

Table 4 : Projection of labour force in 5 provinces between 2018 - 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Chiang Rai	670,637	667,422	663,895	659,971	655,638	650,887
Kanchanaburi	500,873	506,954	514,357	523,456	534,761	548,885
Nong Khai	219,014	218,326	217,451	216,380	215,123	213,690
Nakhon Phanom	308,460	307,494	306,264	304,757	302,990	300,974
Narathiwat	332,428	332,227	331,895	331,446	330,930	330,398

5) Demand projection of labour force based on Labour Demand Projection Model

From making analysis, the results show that there are two factors which affect the level of employment 1) Real GPP growth rate and 2) Real wage rate. Nakhon Phanom is predicted to have the highest level of growth, whilst Narathiwat is forecast to have the lowest level of economic growth. Real wage rate of 5 provinces is 300 Thai Baht and nominal wage rate perhaps adjusts pursuant to cost of living and inflation of each province. From the consequences of equation, it can be seen that when the real GPP grow 1.0 will affect the demand of employment 0.19. This result implies that labour market of provinces is inelastic and can be understood that there is evident problem about lacking of labour force in such areas. Nevertheless, it can be understood in another way that industries in such areas are labour intensive. Therefore, whether the real GPP increase, it can be solved by hiring overtime instead of adding labour force. In case of real wage rate, when real wage rate grow up 1.0 will impact on the demand of employment to go down 0.15. This result means that real wage rate has an effect on employment somewhat low. Real GPP growth may have a relationship with Real wage rate. The example of such relationship is that Investment and tourism lead to the rapid increase of cost of living, until the real wage rate cannot grow up in parallel. The decrease of real wage rate enables business owner to desire to employ more labours. All growth leads to GPP of province to increase.

2. Policy recommendation

2.1 An obviousness of policies, strategies and plan of project for driving Special economic zone

In the year 2014, the Committee of Special Economic Development Zones resolved an establishment plan of Special economic zone (SEZs) Phase 1 for responding to country strategic plan in part of economic development and stability including further a capability of competency, volume of employment and standard of living for people. During the past 3 years until now, there is the level of development according to the plan set in project

somewhat low because all process have been got stuck because of government administrative and any regulations. In 2016, the Committee of Special Economic Development Zones also resolved an establishment plan of Special economic zone (SEZs) part 2 for furthering the expansion of infrastructure, gateway for neighbourhood countries, alien labour management. This project endeavours to alleviate problems which faced in first project by researching about the efficiency of areas and specifying obviously capable targeted industries. Furthermore, public sector should launch any policies to further the interest and confidence of private sector for furthering investment in special economic zone in the future. The illustrations are arranging Road show regarding the efficiency of SEZs and show the level of development of infrastructure in SEZ. Moreover, public sector ought to well research about the areas of special economic zone and attempt to create the acceptance from indigenous people for alleviating feasible conflict. All endeavours can lead to more investment in the future.

2.2 Infrastructure, Business owner and labour

To further the expansion of infrastructure is significantly required for capital accumulation on each special economic zone. With the different level of area capability and acceptance of indigenous people, establishing infrastructure, therefore, ought to be well researched.

2.3 Specification of appropriate targeted industry based on area capability

Methods for specifying targeted industries should be taken into account on following qualifications;

1) Area capability: the area should have previous infrastructure which could be used between closed special economic zones. This capability will further the efficiency of value addition in areas taking place easier.

2) Labour limitation: education level, attitude and skill of labour should be considered since there are differences of those factors in each area. It can be observed that business owners always pay major attention to labour, technology and infrastructure more than benefits from any regulations.

3) Macro and World economy: macro and world economy should be taken into account concerning the inclination of business which gets affected from disruptive technology. This disruption leads to rapid variation of business cycle. Some industries and services which cannot adjust themselves may get negative effect in the long run. Consequently, public sector is required to provide important information to business owners, particularly the matters of context of economy in each area and Thailand 4.0 Policy. This assistance could support business owners to alleviate any obstacles from disruptive technology phenomenon.

2.4 Database creation, Labour force and alien management

Creating a database for labour management is significant in the future. Ministry of Labour and any related organizations should be an important part to create this database as “Supply management Institute” and/or Office of Labour Economics for close following quality and quantity of labour and capital in market. For example, labour productivity, appropriate level of minimum wage, labour migration, labour management plan, labour limitation, benefits and labour protection as well as alien management. Moreover, related organization ought to create collaboration with foreign organizations and educational institutes for exchanging data and improve skill of labour in 5 special economic zones. Until related organizations, including Ministry of Labour, can create plan and strategy for labour development for improving labour productivity and skill of labour to be more efficient.

2.5 Supporting Small and Medium enterprise (SME) and Start-up

Small and Medium enterprise should get support in special economic zones like any types of company especially SME which operates business in group of targeted industries. Related organization for supporting SME, for instance, Office of Small and Medium Enterprise Promotion, SME development bank and Thai Credit Guarantee Corporation etc., should support SME by any methods apart from providing assistant by monetary support. The examples of aids are providing business consultation, activating economic activities in areas and developing infrastructure for facilitating SME to be able to conveniently operate business in special economic zones as currently infrastructure are not ready to serve business operation, for example, government officers and educational institute. Ministry of Labour and internal organizations should co-operate with any external organizations for developing skill of business owners and labour. The details are as followed;

- 1) Providing guideline to labour about any services arranged by Ministry of labour for furthering opportunities to attend. The organizations under Ministry of labour are required to understand and follow the tendency of business and economic change continuously.
- 2) Creating the collaboration with educational institutes in areas for furthering start-up, including provide new knowledge to these educational institutes regarding value chain of start-up.
- 3) Creating environment and eco-system which are appropriate for SME to operate business in modern days. For example; co-working space.
- 4) Applying Cloud technology as database storage for convenience of data processing and saving budget.
- 5) Providing training basic-skill course and any required benefits for alien labour since numerous alien labours are employed by SME.

6) Furthering Interdisciplinary mechanisms which is composed of Services Science, Management and Engineering (SSME) to seed enterprises and for new-gen labours which are required to be multi-skilled and match up with business variation, for instance, e-commerce and digital marketing.

2.6 Legislation of specific law for labour management in case of section 4 under Social Security Act B.E. 1990 (Thailand)